

Aanvalsplan Alcohol & Jongeren

Sabine Uitslag

Juni 2012

CDA
Tweede Kamerfractie

Voorwoord

Voor u ligt het *Aanvalsplan Alcohol & Jongeren*. Met dit integrale aanvalsplan wil de CDA Tweede Kamerfractie, samen met de andere verantwoordelijke partijen, het overmatig alcoholgebruik onder jongeren terugdringen. Wij vinden dat er op alle niveaus maatregelen nodig zijn om dit doel te bereiken. We doen een beroep op iedereen die vanuit zijn of haar rol hieraan kan bijdragen.

In juni 2011 bespraken we in de Tweede Kamer de wijziging van de Drank- en Horecawet. De CDA Tweede Kamerfractie heeft tijdens dit debat gepleit voor een amendement waarin wij pleitten voor een experimenteerartikel, waarmee gemeenten konden experimenteren met een minimumleeftijd van 18 jaar. Dit amendement kreeg geen meerderheid in de Kamer, met als gevolg dat 16 jaar de grens bleef. Dit tot groot ongenoegen van menig burgemeester en wethouder die de handhaving op orde had om de grens van 18 jaar te handhaven.

Tijdens de behandeling van deze wet, en vooral ook in de periode daarna, is er in het land een dynamiek ontstaan die ik zelden eerder heb meegemaakt. We werden gebeld en gemaïld door verontruste ouders, burgemeesters, wethouders en kinderartsen die vonden dat er meer maatregelen nodig waren. Ook tijdens werkbezoeken kreeg ik deze signalen. Vooral een verhoging van de minimumleeftijd naar 18 jaar werd daarbij veel genoemd. De CDA Tweede Kamerfractie heeft daar destijds niet voor gekozen omdat wij instaken op het experimenteerartikel. Maar ook met onze steun was, tijdens de wetsbehandeling in juni 2011, voor de leeftijdsgrens naar 18 jaar geen meerderheid.

Inmiddels is ook de Eerste Kamer akkoord gegaan met de gewijzigde Drank- en Horecawet. Hiermee zetten we een stap in de goede richting als het gaat om het kunnen terugdringen van alcoholmisbruik onder jongeren. Maar de wereld staat niet stil. De hierboven beschreven dynamiek heerst nog steeds. Iets waar we onze ogen zeker niet voor moeten sluiten. Als Tweede Kamerlid voel ik mij verantwoordelijk om passende maatregelen te nemen wanneer een dusdanig probleem in onze samenleving daarom vraagt. En daarom vind ik dat wij door moeten gaan met onze missie om jongeren te beschermen tegen de schadelijke gevolgen van (overmatig) alcoholgebruik. Met dit *Aanvalsplan Alcohol & Jongeren* geven we een concrete invulling aan deze missie voor de komende jaren.

Sabine Uitslag
Den Haag, 5 juni 2012

Inleiding

'Aantal jonge comazuipers vorig jaar opnieuw gestegen' (Elsevier, 25 april 2012)

'Meisjes drinken meer dan ooit' (Algemeen Dagblad, 23 maart 2012)

'Tieners kunnen makkelijk aan drank komen' (Noordhollands dagblad, 31 maart 2012))

'Dronken joyrider (15) rijdt pizzeria aan puin' (Algemeen Dagblad, 30 januari 2012)

'Twaalf procent drinkt onder schooltijd' (Leidsch Dagblad, 10 april 2012)

De kranten staan anno 2012 vol met bovenstaande krantenkoppen. Simpel zoeken op de trefwoorden 'jeugd' en 'drank' leveren over het eerste kwartaal van dit jaar maar liefst 125 pagina's aan krantenartikelen op. Is hier sprake van een hype onder de media? Of is het alcoholgebruik van onze jeugd echt een maatschappelijk probleem waarop ingegrepen moet worden? Met veruit de meeste jongeren gaat het goed, maar de CDA Tweede Kamerfractie constateert dat het toenemende alcoholmisbruik onder jongeren steeds grotere vormen begint aan te nemen. De berichten uit de krant zijn hiervoor een indicatie, maar ook cijfers van ziekenhuizen en onderzoeksresultaten laten een dergelijk beeld zien; jaarlijks worden er 24.000 jongeren tussen de 10 en de 24 jaar op de spoedeisende hulp behandeld voor letsel waarbij alcohol in het spel was. Verder maken jongeren die voor hun vijftiende beginnen met alcohol drinken vier keer zoveel kans om uiteindelijk verslaafd te raken. Om maar niet te spreken over het spijbelgedrag en betrokkenheid bij diefstal, vandalisme, geweld en verkeersongevallen. Dit alles is niet alleen een gevaar voor de toekomst van de jongere zelf, maar ook het gezin waar hij of zij onderdeel van uitmaakt wordt hiermee getroffen. De maatschappelijke kosten voor gezondheidszorg, hulpverlening en schade komen bij de premie- en belastingbetaler terecht. Dit alles vraagt om een integrale aanpak van bewustwording, heldere grenzen stellen, strikte handhaving en een effectief nazorgtraject. Met dit *'Aanvalsplan Alcohol & Jongeren'* wil de CDA Tweede Kamerfractie een handreiking doen om te komen tot deze integrale aanpak.

De aanpak van dit maatschappelijk probleem vraagt om verschillende partijen die allemaal hun **verantwoordelijkheid** nemen. Bij elk actiepoint in dit aanvalsplan zullen de verantwoordelijke partijen ook worden benoemd.

- De eerste verantwoordelijkheid ligt wat het CDA betreft te allen tijde bij de **ouders**. We onderstrepen graag het belang van een goede opvoeding, waarbij ouders duidelijk

grenzen durven te stellen aan hun kinderen. Zij hebben de taak om hun kinderen te waarschuwen voor de schadelijke effecten van alcoholgebruik op jonge leeftijd. Dat is en blijft een belangrijke voorwaarde voor een gezonde ontwikkeling van onze kinderen, waarbij er helder is wat wel en wat niet wordt geaccepteerd. Het voorkomen van alcoholgebruik op jonge leeftijd is daarbij een belangrijke factor. Ouders moeten daarbij ondersteund worden met duidelijke, eenduidige informatie en adviezen.

- In de gewijzigde Drank- en Horecawet is er voor het eerst ook een verantwoordelijkheid opgenomen voor de **jongere** zelf. Het aanwezig hebben van alcohol in de openbare ruimte door een jongere onder de 16 jaar wordt namelijk strafbaar gesteld. Dit vinden we een goede ontwikkeling.
- Ook ligt er een belangrijke verantwoordelijkheid bij de **verkoper**. Wij doen een beroep op commerciële partijen om in dit kader maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Helaas schort het in veel gevallen nog steeds aan een strenge controle bij de verkoop van alcoholhoudende drank via supermarkt, slijter, café, discotheek en sportkantine. De CDA Tweede Kamerfractie hoopt dat met de overheveling van de handhaving van de Voedsel- en Warenautoriteit (VWA) naar de gemeenten hier een slag mee gemaakt gaat worden. Een burgemeester kan dan de drankafdeling van een supermarkt sluiten, of de vergunning van horeca en slijters schorsen of intrekken als deze drie keer de fout ingaan in twaalf maanden tijd.
- Tijdens het opgroeien brengen jongeren een groot deel van hun tijd door op **school**. Wij verwachten van scholen dat zij zich bewust zijn van de opvoedende taak die zij hebben. Daar hoort bij dat ze grenzen stellen en het goede voorbeeld geven. Alcoholvrije scholen moeten de norm worden.
- Sportende jeugd en alcohol gaan niet samen. Daarom moeten **sportverenigingen** zich bewust zijn van hun rol als het gaat om alcoholgebruik door hun jonge leden. Sportkantines zijn nog te vaak plaatsen waar jongeren reeds op jonge leeftijd goedkoop en op grote schaal aan alcohol kunnen komen.
- Een rondblik door Nederland laat zien dat veel **gemeenten** in regioverband actief bezig zijn met het aanpakken van (overmatig) alcoholgebruik onder jongeren. Met projecten zoals 'Verzuip jij je toekomst?' (Zuid-Holland-Zuid), 'Laat ze niet (ver)zuipen' (Zeeland), en 'Think before you drink' (West-Brabant) zijn verschillende regio's vaak in samenwerking met de GGD, Politie en verslavingszorg actief om jongeren bewust te maken van de gevaren van alcoholgebruik op jonge leeftijd. Ook de gemeente Rotterdam loopt voorop als het gaat om alcoholbeleid onder jongeren. De CDA Tweede Kamerfractie juicht deze initiatieven van harte toe. Met de gewijzigde Drank- en Horecawet worden de gemeenten ook verantwoordelijk voor de handhaving. Al met al zijn veel gemeenten zich bewust van hun verantwoordelijkheid hierin. Gemeenten kunnen wel aan de hand van hun Algemene Plaatselijke Verordening (APV) strikter zijn in het handhaven als het gaat om openbare dronkenschap.

- Ten slotte mag de verantwoordelijkheid van de **landelijke overheid** niet vergeten worden. Zeker als het gaat om jongeren heeft de overheid een verantwoordelijkheid om te bevorderen dat zij zo veel mogelijk gezonde keuzes maken. Toch blijkt uit verschillende publicaties dat de beleidsmakers en handhavers in de regio zich niet altijd gesteund voelen door de landelijke overheid. Tijdens de behandeling van de Drank- en Horecawet en ook in de periode daarna hebben we hier vele berichten en verzoeken over binnengekregen.

Met dit aanvalsplan wil de CDA Tweede Kamerfractie laten zien dat de landelijke overheid, vanuit de gedachte van gespreide verantwoordelijkheid, zich samen met de hierboven genoemde partijen wil inzetten voor de aanpak van alcoholmisbruik onder jongeren. Op dit moment doen we dat vooral door middel van voorlichting, maar uit onderzoek blijkt dat voorlichting alleen effectief is als dit in samenhang gebeurt met aanvullende maatregelen. Daarnaast roepen we de andere genoemde partijen op om hun verantwoordelijkheid serieus te nemen en actie te ondernemen. Dit alles maken we op de volgende pagina's concreet met tien actiepunten.

1. Verhoging van de minimumleeftijd voor de verkoop van alcoholische drank van 16 naar 18 jaar.

Op dit moment kent de Drank- en Horecawet twee minimumleeftijden: 16 jaar voor drank met een alcoholpercentage tot 15% en 18 jaar voor drank met een alcoholpercentage boven de 15%. In de meeste landen van de EU (17 van de 27) wordt er één grens van 18 jaar gehanteerd.

Het CDA is altijd voorstander geweest van het zogenaamde experimenteerartikel, waardoor gemeenten zelf konden experimenteren met een verhoogde minimumleeftijd. Helaas is dit artikel uit de Drank- en Horecawet geschrapt en heeft een CDA-amendement hiervoor geen meerderheid gekregen.

Inmiddels weten we al jaren dat alcoholgebruik de jonge hersenen aantast. De hersenen ontwikkelen zich tot ongeveer het 24^e levensjaar. Ook blijkt dat het gedeelte van de hersenen dat gaat over denken, plannen, remmingen en beheersing van emoties (de prefrontale cortex) bij jonge tieners kleiner is dan bij volwassenen. Dit leidt ertoe dat ze minder geremd zijn en het gevaar op overmatig alcoholgebruik groter is. Ze voelen dronkenschap, in tegenstelling tot volwassenen, niet aankomen waardoor ze ineens van de kaart zijn.

Daarnaast maken de twee leeftijdsgrenzen die we nu kennen de handhaving onnodig ingewikkeld. We geven als overheid een dubbel signaal aan jongeren; vijf bier op je zestiende is toegestaan, maar vijf mixdrankjes mag nog niet. Dit terwijl je per saldo een zelfde hoeveelheid alcohol binnenkrijgt. Aan de handhaving heeft het de laatste jaren nogal geschort. Met het verschuiven van de handhaving naar de gemeenten ontstaat een nieuwe situatie die kansen biedt voor een striktere handhaving.

Van de overheid mag worden verwacht dat zij heldere grenzen stelt en deze dan ook handhaaft. Op basis van de bovenstaande argumenten pleit de CDA Tweede Kamerfractie voor het hanteren van één minimumleeftijd van 18 jaar voor de verkoop en het bezit in de openbare ruimte van alcoholische drank. Het draagvlak voor deze maatregel onder de bevolking is groot; uit onderzoek van het NIPO uit 2007 blijkt dat 76% van de Nederlandse bevolking een dergelijke leeftijdsverhoging steunt.

De CDA Tweede Kamerfractie praat op dit moment met verschillende andere partijen in de Tweede Kamer over een initiatiefwetsvoorstel, waarin de minimumleeftijd wordt opgetrokken naar 18 jaar.

Verantwoordelijke partijen: *landelijke overheid (wetgeving). Deze maatregel moet worden gezien als een steun in de rug van de ouders, die hun kinderen onder de 18 jaar willen weerhouden van alcoholgebruik. Verkopers kunnen één leeftijdsgrens van 18 jaar gaan hanteren. Daarnaast maakt het de handhaving voor gemeenten een stuk eenvoudiger.*

2. Verhoging van accijnzen en koppeling aan de prijsontwikkeling.

Uit meerdere onderzoeken de afgelopen jaren blijkt dat prijsmaatregelen effectief zijn als het gaat om het terugdringen van de alcoholconsumptie. Via het vaststellen van de accijnzen heeft de overheid een instrument in handen om deze consumptie te beïnvloeden. Een stijging van 50% zorgt voor een verwachte daling van de alcoholconsumptie van zo'n 5%. Hiervoor is het wel van belang dat de verkoper de verhoogde accijns doorberekent naar de klant. Op dit moment bedraagt de hoogte van de accijns zo'n 8 eurocent voor een glas bier en 7 eurocent voor een glas wijn. Een stijging van 50% zal een glas bier dus 4 eurocent duurder maken.

Op dit moment is de ontwikkeling van de accijnzen niet gekoppeld aan de ontwikkeling van de prijzen, waardoor de reële waarde van de accijnzen is gedaald.¹ Bij tabak zien we dat de accijns elk jaar wél automatisch wordt aangepast op basis van de wijziging in het gemiddelde prijspeil van sigaretten en shag. Zo bedraagt de accijns op één sigaret 8,59% van de gemiddelde verkoopprijs plus € 0,14. Voor alcohol is de accijns alleen een vast bedrag, bijvoorbeeld € 0,53 op een hele fles wijn.

Tegelijkertijd zal een accijnsverhoging van 50% jaarlijks zorgen voor 350 miljoen euro extra inkomsten voor de schatkist. Door het indexeren van de accijnzen kan dit nog verder oplopen.²

In het Lenteakkoord is een accijnsverhoging opgenomen van 15% voor wijn, 10% voor bier en 6% voor gedistilleerd. De CDA Tweede Kamerfractie is op dit moment blij dat hiervoor gekozen is. Wat nog ontbreekt is de koppeling van de accijnzen aan de ontwikkeling van de prijzen van alcohol. We trekken graag een lijn als het gaat om de wijze van vaststelling van de accijnzen op alcohol en tabak. Daarom moet deze koppeling ook bij alcoholaccijnzen worden ingevoerd. Hierbij zal goed gekeken moeten worden naar de effecten op de verkoop in grensregio's.

Verantwoordelijke partijen: landelijke overheid. Verkopers zullen de accijnsverhoging wel door moeten berekenen in hun prijs om het verwachte effect te bereiken.

3. Verbod op het stunten met alcohol onder de inkoopsprijs.

In de gewijzigde Drank- en Horecawet geeft artikel 25d de mogelijkheid aan gemeenten om prijsacties met alcohol in supermarkten en slijterijen te verbieden. De CDA Tweede Kamerfractie vindt dit een goede stap. Een groot deel van de verkochte alcoholische drank in de supermarkt wordt via prijsacties aan de man gebracht. Ook nu het EK voetbal

¹ Rabinovich et al. (2009). *RAND Europe: The affordability of alcoholic beverages in the European Union. Understanding the link between alcohol, affordability, consumption and harms.*

² STAP (Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid). *Accijnsverhoging op alcohol: mes snijdt aan twee kanten.* <http://www.stap.nl/nl/nieuws/persberichten.html/3490/1630/accijnsverhoging-op-alcohol-mes-snijdt-aan-twee-kanten> . 15 maart 2012.

er weer aan komt worden we overspoeld met een 'bieroorlog' door de supermarkten. Zo is er een supermarkt die adverteert met '3 kratten halen, 2 betalen'. Dit is een korting van 33,3% op de oorspronkelijke verkoopprijs, wat de gemeente mogelijkheden geeft om dergelijke acties te verbieden. Het is duidelijk dat dergelijke prijsacties de vraag naar alcohol en daarmee de alcoholconsumptie doen toenemen, vooral onder jongeren. Vaak wordt er gestunt met verkoopprijzen die onder de inkoopprijs liggen. Hiermee wil de supermarkt extra klanten trekken.

De CDA Tweede Kamerfractie vindt het een ongewenste situatie dat juist alcohol wordt gebruikt om extra klantentoeeloop te bewerkstelligen. Jongeren, en volwassenen die het goede voorbeeld zouden moeten geven, worden hierdoor verleid om extra in te slaan. Om dit tegen te gaan zijn aanvullende maatregelen nodig. Daarom pleiten wij voor een verbod op het verkopen van alcoholische drank onder de inkoopprijs.

Verantwoordelijke partijen: landelijke overheid (wetgeving), gemeenten en verkopers.

4. Verdere beperking van de mogelijkheden voor alcoholreclame.

Sinds 2002 is alle tabaksreclame verboden. Destijds waren er grote twijfels over die maatregel, maar de vraag naar tabak nam af. Jaren later is iedereen het er wel over eens dat dit een effectieve maatregel is geweest. We vinden het zelfs moeilijk voor te stellen dat er nu nog reclame zou worden gemaakt voor sigaretten of shag. Hoe zullen we over tien jaar spreken over alcoholreclame?

Sinds 1 januari 2009 is in de Mediawet geregeld dat er tussen 06:00 en 21:00 uur geen alcoholreclame meer mag worden uitgezonden op radio en tv. Wat betreft de inhoud van de reclames wordt er nu gewerkt op basis van zelfregulering; de branche heeft zelf een zogenaamde Reclamecode voor alcoholhoudende dranken (RVA) opgesteld.

Uit diverse wetenschappelijke onderzoeken blijkt dat alcoholreclame de alcoholconsumptie opstuwt, met name onder jongeren. Daarom is destijds gekozen voor een reclameverbod in de Mediawet tussen 06:00 en 21:00 uur, om zo de jongeren niet bloot te stellen aan alcoholreclame. Inmiddels is deze maatregel geëvalueerd. Uit deze evaluatie blijkt dat het aantal alcoholreclames ná 21:00 uur verdrievoudigd is en dat daarmee alleen maar meer jongeren worden bereikt dan voor deze maatregel. Vooral tussen 21:00 en 23:00 uur kijken nog veel jongeren televisie of luisteren naar de radio. De meeste Europese landen kennen een beperking van alcoholreclame, meestal door middel van een tijdslot. Daarnaast kennen Frankrijk, Noorwegen en Zweden algehele reclameverboden (geldt in Frankrijk ook in de bioscoop).

De CDA Tweede Kamerfractie pleit voor een uitbreiding van het verbod op alcoholreclame in de Mediawet naar 06:00–23:00 uur. Hiermee worden ook de 16- en

17-jarigen (na een verhoging van de minimumleeftijd naar 18 jaar) weerhouden van alcoholreclame.

Verantwoordelijke partijen: *landelijke overheid (wetgeving), alcoholproducenten en omroepen.*

5. Nazorgtraject met landelijke dekking

Het aantal jonge comazuipers neemt nog steeds toe: 762 in 2011. Daarbij daalt de gemiddelde leeftijd naar 15,3 jaar. Onder leiding van kinderarts Nico van der Lely zijn er inmiddels in vijf Nederlandse ziekenhuizen zogenaamde alcoholpoliklinieken opgericht. Naast de acute zorg die daar wordt verleend, wordt er een nazorgtraject aangeboden waarbij de jongere samen met de ouders een gesprek voert met de medisch specialist over de gevaren van alcoholgebruik op jonge leeftijd. De CDA Tweede Kamerfractie steunt deze initiatieven, omdat ze bewezen effectief zijn als het gaat om het voorkomen van herhaling. In bijvoorbeeld Twente en Flevoland is gekozen voor een iets andere opzet. Daar werken verschillende ziekenhuizen en huisartsenposten samen met Tactus verslavingszorg. De jongeren worden dan met hun ouders doorverwezen naar verslavingszorg.

In de provincie Utrecht en de regio Twente lopen op dit moment bewonderenswaardige projecten waarbij jongeren van 12 t/m 17 jaar samen met de ouders/verzorgers een cursus/training ondergaan wanneer zij onder invloed van alcohol een overtreding begaan. Tijdens zo'n cursus praten jongeren met elkaar over de hun drinkgedrag en de gevaren daarvan. Tegelijkertijd krijgen de ouders/verzorgers in een andere ruimte ook een cursus over alcoholgebruik. De CDA Tweede Kamerfractie ondersteunt deze projecten, omdat zowel het kind als de ouder wordt aangesproken op zijn of haar verantwoordelijkheid. Hier moet voor de toekomst een preventieve werking van uit gaan.

De CDA Tweede Kamerfractie pleit voor een nazorgtraject met landelijke dekking, zowel bij jonge comazuipers als jongeren die onder invloed van alcohol een overtreding begaan. De best practices op dit gebied, zoals hierboven beschreven, kunnen daarbij als leidraad dienen. Dit alles moet ertoe leiden dat jongeren niet nogmaals dezelfde fout zullen begaan. De kosten van dit nazorgtraject komen te allen tijde voor rekening van de ouders.

Verantwoordelijke partijen: *primair ouders en jongeren. Gemeenten, regio's, provincies en de landelijke overheid kunnen een faciliterende rol spelen bij verzamelen van best practices en uitrol naar andere regio's.*

6. Verplicht logo op alcoholische drank ter ontmoediging van alcohol tijdens zwangerschap

Alcohol drinken tijdens de zwangerschap kan ernstige gevolgen hebben voor het ongeboren kind. Naar schatting 3 procent van de kinderen in Nederland lijdt aan het Foetal Alcohol Syndrome Disorder (FASD) en 0,5 procent aan het Foetal Alcohol Syndrome (FAS), een ernstiger variant. Hierbij lijdt het kind aan gezichtsafwijkingen en neurologische afwijkingen. Daarnaast hebben ze een hoog risico om in de toekomst alcoholverslaafd te raken, drugs te gaan gebruiken, geestesziekten te ontwikkelen en in de criminaliteit te belanden.³

Het plaatsen van een logo dat zwangere vrouwen waarschuwt voor de gevaren van alcohol voor hun ongeboren kind heeft in Frankrijk al geleid tot een grotere bewustwording van deze gevaren onder vrouwen (van 81,5 procent in 2004 naar 86,9 procent in 2007). Daarom heeft de CDA Tweede Kamerfractie hier eind 2011 aandacht voor gevraagd bij de minister. Die wilde eerst inzetten op zelfregulering. Inmiddels heeft de brouwer AB InBev aangegeven het logo te gaan voeren op hun producten.

De CDA Tweede Kamerfractie roept de andere brouwers met klem op om dit voorbeeld te volgen. Mocht dit binnen een jaar niet gebeuren dan pleiten wij voor een wettelijke regeling, gelijk als die in Frankrijk.

Verantwoordelijke partijen: eerst verkopers (brouwers) via zelfregulering. Daarna eventueel landelijke overheid. Uiteraard is de moeder uiteindelijk zelf verantwoordelijk voor de gezondheid van haar ongeboren kind.

7. Alcoholvrije school

Ook scholen hebben een belangrijke rol als het gaat om voorlichting over de gevaren van alcoholgebruik onder jongeren. Het schenken van alcohol tijdens schoolfeesten en werkweken is wat de CDA Tweede Kamerfractie betreft dan ook een slecht signaal. Het percentage scholen voor voortgezet onderwijs dat alcohol schenkt tijdens schoolfeesten neemt de laatste jaren wel af, maar is nog steeds 56% (2011). Daar komt bij dat een fors aantal 16-minners probleemloos alcohol kunnen drinken tijdens een schoolfeest.⁴ STAP voert het project 'De Alcoholvrije school' uit. Scholen die uiteindelijk helemaal alcoholvrij zijn ontvangen daarvoor het keurmerk 'De Alcoholvrije School'.

De CDA Tweede Kamerfractie roept scholen op om dit goede voorbeeld te volgen en over te stappen op een 100% alcoholvrije school. Het kan niet zo zijn dat kinderen tijdens

³ Foetaal Alcohol Syndroom Stichting Nederland. <http://www.fasstichting.nl/>

⁴ STAP (Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid). *Voortgezet onderwijs kiest vaker voor alcoholvrij schoolfeest.* <http://www.stap.nl/nl/nieuws/persberichten.html/3490/1347/voortgezet-onderwijs-kiest-vaker-voor-alcoholvrij-schoolfeest>

schoolactiviteiten alcoholhoudende drank nuttigen. Overigens is het zo dat bij een minimumleeftijd van 18 jaar (zie actiepoint 1) nagenoeg alle scholen in het voortgezet onderwijs alcoholvrij zullen moeten worden, omdat verreweg de meeste scholieren deze leeftijd nog niet hebben bereikt.

Verantwoordelijke partij: *scholen, ouders (via inspraak).*

8. Alcoholvrije sportomgeving voor de jeugd

Wat de CDA Tweede Kamerfractie betreft gaan sport en alcoholgebruik niet samen als het om de jeugd gaat. Veel sportverenigingen nemen deze verantwoordelijkheid serieus. Dat is een goede zaak. Toch blijkt uit onderzoek van de Universiteit Twente dat in veel sportkantines de leeftijdsgrenzen onvoldoende worden gehanteerd.⁵ Dat betekent dat er te vaak nog alcohol wordt verstrekt aan personen onder de 16 jaar. Dit is een zorgwekkend cijfer. Volgens de Drank- en Horecawet dienen alle sportverenigingen een Alcoholbestuursreglement te hebben, maar uit onderzoek van NOC*NSF blijkt dat 72% van de verenigingen dit ook daadwerkelijk heeft.

De CDA Tweede Kamerfractie roept sportverenigingen op om beleid te ontwikkelen als het gaat om alcoholverstrekking in sportkantines. Het Trimbos-instituut heeft hiervoor samen met NOS*NSF en een vijftal grote sportbonden de Toolkit 'Drinken is geen sport' ontwikkeld, waarmee sportverenigingen de leeftijdsgrenzen voor alcoholverstrekking beter kunnen naleven. Daarnaast zijn er modellen beschikbaar voor een Alcoholbestuursreglement.

De CDA Tweede Kamerfractie doet een dringend appèl op sportverenigingen om alcoholverstrekking tijdens jeugdwedstrijden te beperken.

Verantwoordelijke partijen: *sportverenigingen, ouders (vrijwilligers).*

9. Aanpak zuipketen

De afgelopen jaren is er in de Tweede Kamer regelmatig gesproken over de zogenaamde zuipketen. We hebben het dan niet over jongerenavonden waar gezellig samenkomen het doel is. Ouders zijn hier vaak op een goede manier bij betrokken. Zuipketen zijn plaatsen waar jongeren samenkomen en vaak tegen een lage prijs alcohol kunnen kopen. Hierbij is vaak géén toezicht. Sommige keten hebben zelfs een (semi-)commercieel karakter, waarbij er winst wordt gemaakt op de verkoop van alcohol. Dit is in strijd met de Drank- en Horecawet. Verder voldoen ze meestal niet aan de brandveiligheids-,

⁵ Van Hoof, Joris. et al. (2011) i.o.v. Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. *Alcoholverkoop aan jongeren. Een landelijk nalevingsonderzoek*. Uit dit onderzoek blijkt dat bij slechts 3% van de onderzochte sportverenigingen de leeftijdsgrenzen correct worden gehanteerd.

bouw- en vestigingseisen. In de keten wordt vaak op grote school alcohol genuttigd door minderjarige jongeren.

Het ontbrak gemeenten vaak aan mogelijkheden om op te treden bij zuipketen. Dit viel niet binnen de Algemene Plaatselijke Verordening (APV), omdat het alcoholgebruik niet op de openbare weg plaatsvond. Met de nieuwe Drank- en Horecawet komt daar verandering in; het bezit van alcohol door jongeren onder de 16 jaar wordt dan ook strafbaar in de openbare ruimte. Met een verhoging naar 18 jaar (zie actiepunten 1) worden deze mogelijkheden alleen maar groter.

Als er in een keet moet worden betaald voor alcohol, dan valt deze onder de Drank- en Horecawet, die binnenkort door de gemeente moet worden gehandhaafd. Verder hebben gemeenten nog een aantal andere wettelijke bases om op te treden: via Wet de op de Ruimtelijke Ordening en het gemeentelijk bestemmingsplan, de Woningwet, het Bouwbesluit, het Besluit brandveilig gebruik bouwwerken en de gemeentelijke bouwverordening.⁶ Er zijn gemeenten die inmiddels hokken- en ketenbeleid hebben ontwikkeld, maar er zijn ook nog een groot aantal gemeenten waarin dergelijke gelegenheden worden gedoogd.

De CDA Tweede Kamerfractie roept gemeenten op om actief ketenbeleid te ontwikkelen en hokken en keten die niet aan de wet- en regelgeving voldoen te sluiten. De handleiding ketenbeleid voor gemeenten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken uit 2010 kan hierbij als leidraad dienen.

Verantwoordelijke partijen: *gemeenten, ouders en jongeren.*

10. Nationaal Plan Alcoholbeleid

Op 20 november 2007 kwam het kabinet Balkenende IV met een Hoofdlijnenbrief Alcoholbeleid. Hierin werd een samenhangend pakket aan maatregelen aangekondigd die het alcoholgebruik onder met name jongeren moest terugdringen. Veel van deze maatregelen zijn verwerkt in de gewijzigde Drank- en Horecawet.

De CDA Tweede Kamerfractie roept een nieuw kabinet op om het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren tot een speerpunt van het beleid te maken en daartoe met een Nationaal Plan Alcoholbeleid te komen, waarin een samenhangend pakket aan maatregelen worden voorgesteld. Wij zijn ervan overtuigd dat de maatschappelijke problematiek die (overmatig) alcoholgebruik onder jongeren met zich meebrengt een dergelijk Nationaal Plan rechtvaardigt.

Verantwoordelijke partijen: *landelijke overheid (nieuw kabinet).*

⁶ Drost, L..F. et. al (2010) i.o.v. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. *Bestuurlijk-juridisch kader en achtergronden van ketenbeleid (deel 2).*

Met de tien actiepunten uit dit *Aanvalsplan Alcohol & Jongeren* hoopt de CDA Tweede Kamerfractie alvast een bijdrage te hebben geleverd aan de ontwikkeling van een Nationaal Plan.

